

Konjunkturbarometern September 2017

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	7
Bygg- och anläggningsverksamhet.....	8
Detaljhandel.....	10
Privata tjänstenäringsar.....	11
Hushåll	12

Sammanfattning

Barometerindikatorn steg från 110,5 i augusti till 113,8 i september. Det är sjätte månaden i rad som indikatorn överstiger 110, det vill säga indikerar betydligt starkare tillväxt än normalt i svensk ekonomi. Ökningen i september beror främst på ytterligare förstärkta signaler från tillverkningsindustrin, vars konfidensindikator därmed nådde en ny högstanivå. Övriga företagssektorer bidrog något negativt till barometerindikatorn och hushållens syn på ekonomin förbättrades endast marginellt.

Tillverkningsindustrins konfidensindikator steg hela 8,2 enheter, till en ny högstanivå. Ökningen förklaras främst av rejält uppjusterade produktionsplaner på tre månaders sikt. Synen på läget är ljus på bred front och en majoritet av industrins delbranscher rapporterar om ett starkt eller mycket starkt läge.

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet föll tillbaka marginellt efter förra månadens uppgång, men fortsätter indikera ett betydligt starkare läge än normalt i byggsektorn. Fler företag än tidigare rapporterar att byggandet har ökat de senaste månaderna. Nettotalet, det vill säga skillnaden mellan andelen företag som redovisar ökat respektive minskat byggande, uppgår till den högsta nivån sedan 1996.

Detaljhandelns konfidensindikator föll för tredje månaden i rad i september och landar strax över det historiska genomsnittet. Nedgången förklaras av en svagare försäljningsutveckling de senaste tre månaderna.

Konfidensindikatorn för de privata tjänstenäringarna föll 1,3 enheter i september, främst till följd av något sänkta förväntningar på efterfrågan de närmaste månaderna. Nivån på tjänsteindikatorn visar dock fortsatt på ett starkare läge än normalt i tjänstesektorn.

Begrepp och metod

Barometerindikatorn

har som syfte att mäta det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att använda informationen från både företags- och hushållsbarometern. Barometerindikatorn samvarierar med förändringen av BNP. Den har standardiserats till medelvärde 100 och standardavvikelse 10. Standardiseringen av Barometerindikatorn innebär att den inte kan beräknas som ett vägt medelvärde av de ingående sektorernas konfidens indikatorer.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor. De är standardiserade till medelvärde 100 och standardavvikelse 10.

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

Säsongrensade och utjämnade tidsserier

Säsongrensning av en tidsserie innebär att avlägsna variationer och effekter i tidsserien som beror på säsong. En säsongrensad och utjämnad tidsserie visar en mer långsiktig utveckling hos serien och tar bort brus i högre grad än den säsongrensade serien. När en tidsserie förlängs med ett nytt värde så kommer säsongrensade värden samt säsongrensade och utjämnade värden att revideras något.

Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:
www.konj.se/metodbok-barometer

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	jul 2017	aug 2017	sep 2017	Förän- dring	Läget
Barometerindikatorn	111,9	110,5	113,8	3,3	++
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	119,6	116,4	124,6	8,2	++
Bygg- och anläggningsverksamhet	111,0	115,1	114,1	-1,0	++
Detaljhandel	105,7	103,0	101,2	-1,8	+
Privata tjänstenäringar	104,9	105,6	104,3	-1,3	+
Hushåll	102,2	101,0	101,8	0,8	+

Barometerindikatorn

Index, medelvärde=100

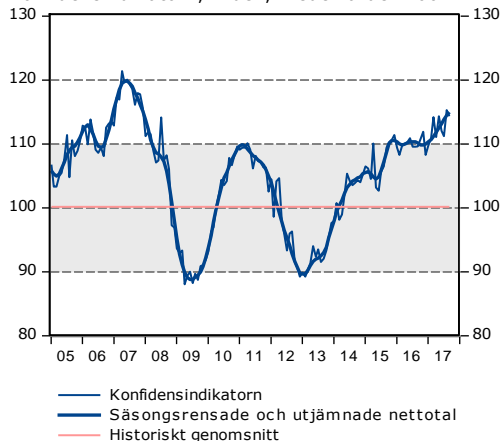
Tillverkningsindustri

Konfidensindikatorn, Index, medelvärde=100

Bygg- och anläggningsverksamhet

Konfidensindikatorn, Index, medelvärde=100

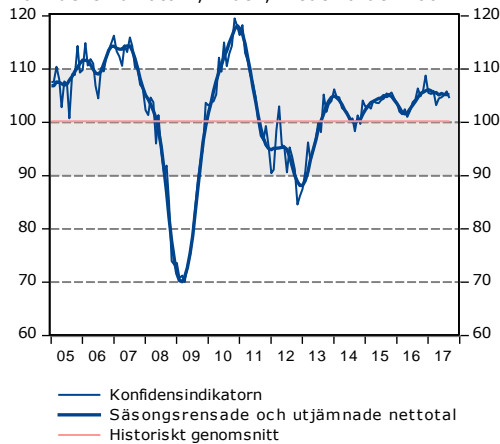
Detaljhandel

Konfidensindikatorn, Index, medelvärde=100

Privata tjänstenärings

Konfidensindikatorn, Index, medelvärde=100

Hushåll

Konfidensindikatorn, Index, medelvärde=100

Företag

Totala näringslivet

SYNEN PÅ EFTERFRÅGELÄGET ÄR BETYDLIGT MER POSITIV ÄN NORMALT

Konfidensindikatorn för näringslivet steg 1,3 enheter i september och visar på ett betydligt starkare läge än normalt. Tillverkningsindustri och handel (detalj- och partihandel) bidrog till uppgången.

Företagens syn på efterfrågeläget, som varit betydligt mer positiv än normalt sedan december i fjol, förbättrades ytterligare något i september. Antalet anställda uppges ha ökat i jämförelsevis stor omfattning i alla de fyra delsektorerna de senaste månaderna och företagens anställningsplaner för kommande tre månader är fortsatt betydligt mer optimistiska än normalt.

Tabell 2 Totala näringslivet

Indikator och säsongsrensade netttotal

	Medel	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Konfidensindikator	100	110,3	110,1	109,0	110,3
Efterfrågeläge	-18	2	5	4	6
Antal anställda, utfall	-3	14	19	14	15
Antal anställda, förväntningar	-3	18	22	19	19

Tillverkningsindustri

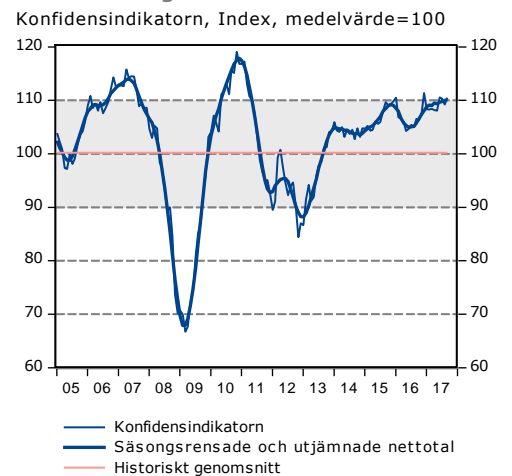
FÖRETAGEN VÄNTAR SIG STARK PRODUKTIONSTILLVÄXT

Utfall och nuläge: Industriföretagen rapporterar om mycket god ordertillväxt från både hemma- och exportmarknaden och synen på orderstockarnas storlek i nuläget är fortsatt mycket positiv. Den positiva bilden delas av en majoritet av industrins delbranscher.

Tillverkningsindustrin har redovisat en trendmässigt allt starkare produktionstillväxt under det senaste året och även i september uppges produktionsvolymen ha ökat i ytterligare något större omfattning. Starkast utveckling redovisar maskin- och motorfordonsindustri, elektronikindustri och massaindustri. I ett historiskt perspektiv är det ovanligt få industriföretag som säger att färdigvarulagren är för stora och en ovanligt stor andel företag som säger att lagren är för små.

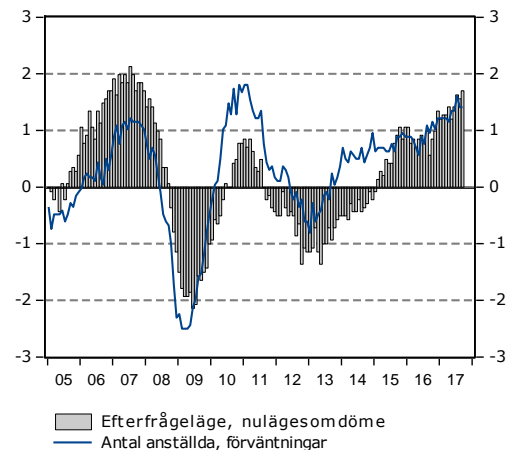
Industrin fortsätter att rapportera om en betydligt starkare sysselsättningsutveckling än normalt.

Totala näringslivet

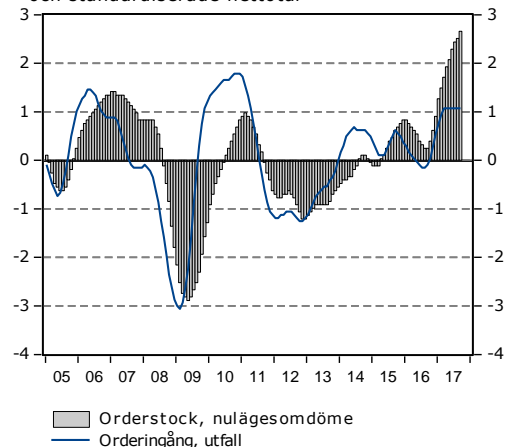
Totala näringslivet

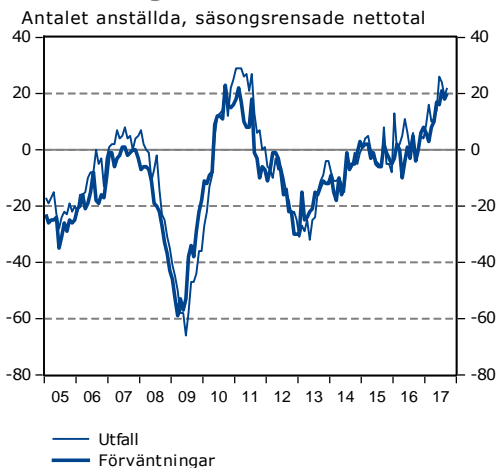
Efterfrågeläge (nulägesomdöme) och antal anställda (förväntningar), standardiserad avvikelse från medelvärde

Tillverkningsindustri

Ordergång (utfall) och orderstock (nulägesomdöme), säsongsrensade, utjämnade och standardiserade netttotal

Tillverkningsindustri**Tillverkningsindustri****Tillverkningsindustri**

Förväntningar och planer: Företagens samlade produktionsplaner justerades upp rejält i september, till en historiskt hög nivå och visar nu på betydligt starkare produktionstillväxt än normalt de närmaste månaderna. Framför allt är det läkemedelsindustrin som justerat upp sina produktionsplaner.

Antalet anställda väntas fortsätta öka i hög takt de närmaste tre månaderna. Mest optimistiska anställningsplaner redovisar företagen i motorfordons- och annan transportmedelsindustri, maskinindustri, elektronikindustri, metallindustri samt jord- och stenindustri.

Andelen industriföretag som aviserar prishöjningar på hemmamarknaden de närmaste månaderna har ökat något, till en historiskt normal nivå. Samtidigt är det ovanligt få som aviserar prissänkningar på hemmamarknaden. Andelen företag som avser höja priserna på exportmarknaden har ökat till en betydligt högre nivå än normalt. Andelen företag som aviserer sänkta exportpriser ligger på en ungefär normal nivå.

Tabell 3 Tillverkningsindustri

Säsongrensade netttotal

	Medel	jun	jul	aug	sep
	2017	2017	2017	2017	2017
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	29	33	29	34
Orderingång hemmamarknad	6	20	25	21	20
Orderingång exportmarknad	12	42	24	22	32
Orderstock, nulägesomdöme	-18	13	19	17	18
Exportorderstock, nulägesomdöme	-11	20	23	14	18
Färdigvarulager, nulägesomdöme	14	-1	-2	3	1
Antal anställda	-9	26	24	19	22
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	21	34	29	28	50
Försäljningspriser hemmamarknad	8	15	14	14	19
Försäljningspriser exportmarknad	1	16	11	11	26
Antal anställda	-12	16	21	18	20

Bygg- och anläggningsverksamhet**MYCKET STARKT OM NULÄGET MEN FÖRVÄNTNINGARNA HAR DÄMPATS NÅGOT**

Utfall och nuläge: Byggandet uppges ha ökat i ytterligare omfattning de senaste månaderna. Nettotalet, det vill säga skillnaden mellan andelen företag som redovisar ökat respektive minskat

byggande, uppgår nu till den högsta nivån sedan månadsundersökningen startade 1996.

En förhållandevis stor andel av företagen rapporterar att orderstockarna fortsätter att växa. Den samlade bedömningen av orderstockarnas storlek är fortsatt mycket positiv och förbättrades ytterligare i september. Husbyggarna är mer positiva medan anläggningsföretagens syn på orderstockarna dämpades något för andra månaden i rad.

Husbyggarna rapporterar också om en omfattande ökning av antalet anställda medan anläggningsföretagen redovisar oförändrad sysselsättning. Det främsta bygghindret uppges dock fortsatt vara brist på arbetskraft, både bland husbyggarna och anläggningsföretagen.

Förväntningar och planer: Byggföretagens förväntningar på byggandet de närmaste månaderna dämpades något för andra månaden i rad men är fortsatt högre än normalt. Under ganska lång tid har dock utfallen överträffat förväntningarna ganska rejält. Synen på ordersockarnas utveckling är fortsatt mycket optimistisk.

Byggföretagens anställningsplaner på tre månaders sikt är fortsatt mycket optimistiska. Anbudspriserna väntas sammantaget öka i större utsträckning än normalt de närmaste månaderna.

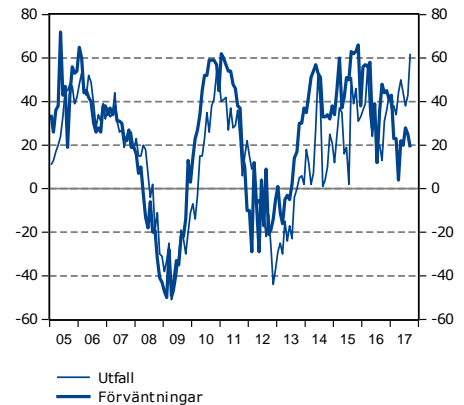
Tabell 4 Bygg- och anläggningsverksamhet

Säsongsrensade netttotal

	Medel	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Utfall och nuläge					
Byggandet	8	44	38	43	62
Anbudspriser	-6	22	22	15	26
Orderstock, förändring	4	38	29	41	34
Orderstock, nulägesomdöme	-27	20	9	29	33
Antal anställda	-3	26	18	19	25
Förväntningar och planer					
Byggandet	13	20	28	25	19
Anbudspriser	0	23	27	30	25
Orderstock	10	45	58	55	48
Antal anställda	3	28	34	39	29

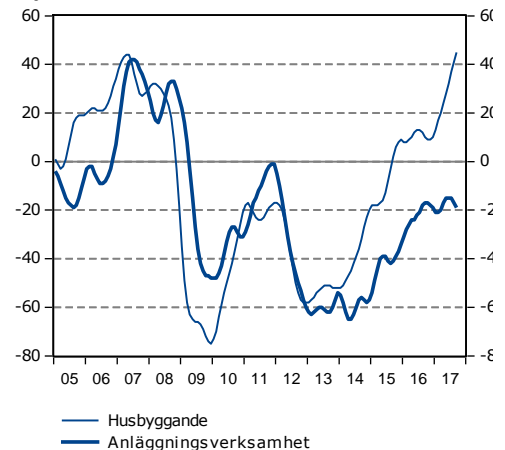
Bygg- och anläggningsverksamhet

Byggandet, säsongsrensade netttotal

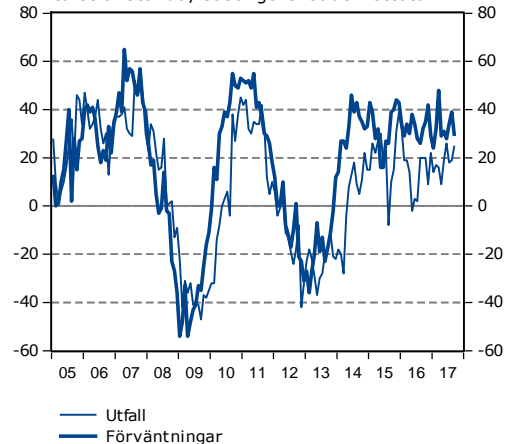
Bygg- och anläggningsverksamhet

Orderstock i nuläget, säsongsrensade och utjämnade netttotal

Bygg- och anläggningsverksamhet

Antalet anställda, säsongsrensade netttotal

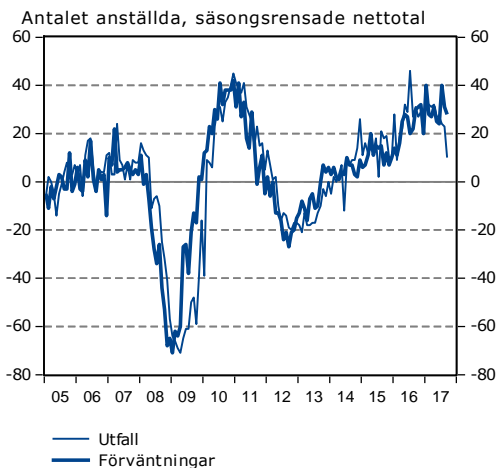
Detaljhandel

Specialiserad butikshandel

Handel med motorfordon

Detaljhandel

DÄMPAD FÖRSÄLJNINGSTILLVÄXT

Utfall och nuläge: Detaljhandeln rapporterar om en svagare försäljningstillväxt än normalt till följd av utvecklingen inom den specialiserade butikshandeln.

Företagens samlade omdöme om nuvarande försäljningssituation är strax över det historiska genomsnittet. Inom handel med motorfordon är företagen betydligt mer positiva medan specialiserad butikshandel är fortsatt mer negativa än normalt.

Detaljhandelns samlade omdöme om varulagren är i nivå med det historiska genomsnittet, vilket är oförändrat från föregående månad.

Företagen inom detaljhandeln rapporterar sammantaget om en viss ökning av antalet anställda de tre senaste månaderna, även om andelen som redovisar en ökning minskat.

Förväntningar och planer: Detaljhandelns förväntningar på de närmaste tre månadernas försäljning är fortsatt något mer optimistiska än normalt. Även på sex månaders sikt är företagen inom detaljhandeln sammantaget mer optimistiska än normalt. Försäljningspriserna väntas också öka på tre månaders sikt.

Detaljhandelns anställningsplaner är lika optimistiska som föregående månad. Främst handel med motorfordon tror på en mycket strak sysselsättningsutveckling.

Sammantaget väntas försäljningspriserna för detaljhandeln öka i normal utsträckning.

Tabell 5 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

	Medel	jun	jul	aug	sep
	2017	2017	2017	2017	2017
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	27	26	25	26	19
Nuvarande försäljningssituation	3	4	6	6	5
Varulager, nulägesomdöme	26	16	22	25	25
Antal anställda	3	11	11	7	5
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	49	53	48	47
Försäljningspriser	10	13	11	4	12
Inköp av varor	17	30	34	28	30
Antal anställda	2	10	13	8	8
Försäljningssituation om 6 mån	44	51	52	47	54

Privata tjänstenärings

HÖG SYSSELSÄTTNINGSTILLVÄXT

Utfall och nuläge: Tjänsteföretagen rapporterar om en något svagare utveckling än normalt av den egna verksamheten. Det är dock en större andel företag än normalt som rapporterar att efterfrågan ökat de senaste månaderna. Den bransch där störst andel företag anger ökad efterfrågan är uthyrningsfirmor. Sammantaget är tjänsteföretagen dessutom jämförelsevis nöjda med uppdragsvolymens storlek. De samlade omdömena om uppdragsvolymen ligger på sin högsta nivå sedan mars 2008.

En mycket större andel av företagen än normalt uppger att de har ökat antalet anställda. Försäljningspriserna har kunnat höjas i något större utsträckning än normalt.

Förväntningar och planer: Tjänsteföretagens förväntningar på efterfrågeutvecklingen de närmaste månaderna är optimistiska. Även anställningsplanerna är mycket optimistiska och fortsätter peka på en jämförelsevis stark sysselsättningsutveckling de närmaste månaderna. Ungefär lika många företag som normalt förväntar sig att höja försäljningspriserna på tre månaders sikt.

Tabell 6 Privata tjänstenärings

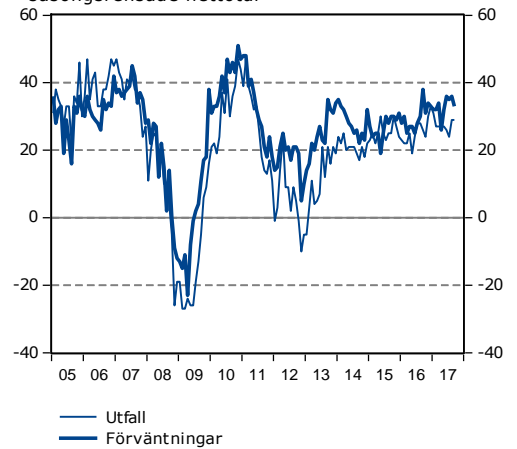
Säsongrensade netttotal

	Medel	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	22	19	24	21	19
Efterfrågan	18	26	24	29	29
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-27	-5	-4	-2	1
Försäljningspriser	4	6	4	5	9
Antal anställda	0	11	17	13	17
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	24	36	35	36	33
Försäljningspriser	10	11	9	12	8
Antal anställda	6	21	25	24	22

Svaren samlades in mellan 31 augusti och 19 september.

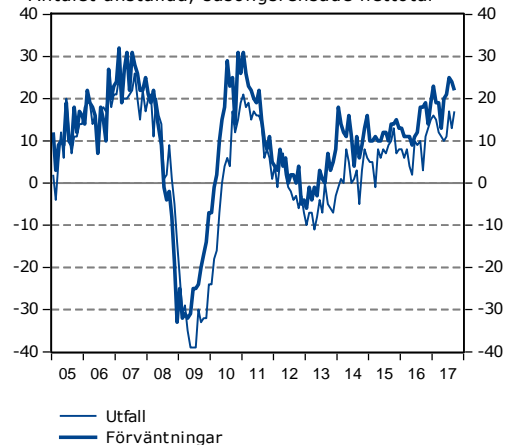
Privata tjänstenärings

Efterfrågan på företagets tjänster, säsongrensade netttotal

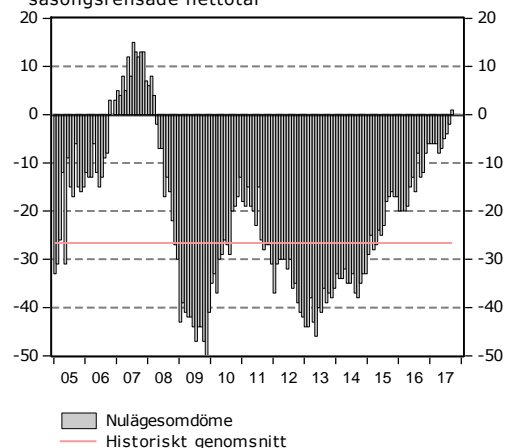
Privata tjänstenärings

Antalet anställda, säsongrensade netttotal

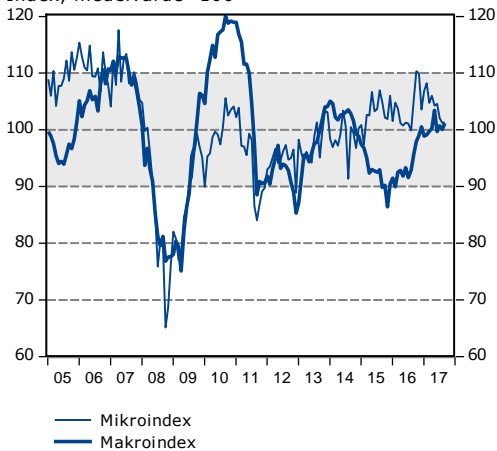
Privata tjänstenärings

Volym på inläggande uppdrag/order, säsongrensade netttotal

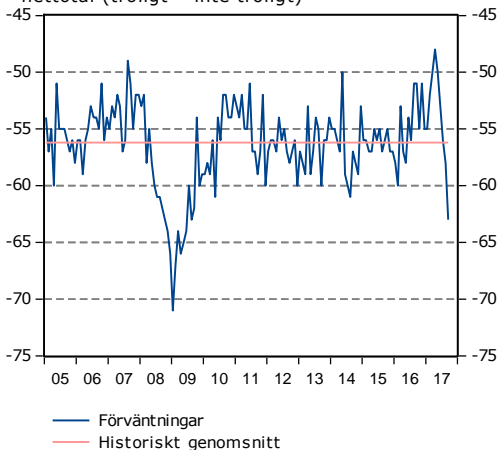
Hushåll

Mikro- och makroindex, säsongrensade värden. Index, medelvärde=100

Hushåll

Köp av bil inom tolv månader, säsongrensade netttotal (troligt – inte troligt)

Mikroindex

Sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi. Mikroindex beräknas som genomsnittet av netttotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den egna ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågorna om det är förmånligt att köpa kapitalvaror nu och om man planerar att öka inköpen av sådana varor de närmaste tolv månaderna.

Makroindex

Sammanfattar hushållens syn på läget i svensk ekonomi. Makroindex beräknas som genomsnittet av netttotalen (säsongrensade och standardiserade) för frågorna om den svenska ekonomin, i nuläget respektive på tolv månaders sikt, samt frågan om arbetslöshetens utveckling de närmaste tolv månaderna.

Hushåll

PLANERADE BILKÖP MINSKAR

Makroindex, som sammanfattar hushållens syn på den svenska ekonomin, steg något i september och uppgår till 101,0.

Hushållens syn på sin egen ekonomi, sammanfattad av mikroindex, är i det närmaste oförändrad och uppgår till 101,1. Nivån på indikatorerna ligger därmed fortsatt nära det historiska genomsnittet och visar på att hushållen är något mer optimistiska än normalt om såväl den svenska som den egna ekonomin.

Utfall och nuläge: Hushållen är oförändrat positiva om sin egen ekonomi i nuläget. Samtidigt har synen på den svenska ekonomin förbättrats något och är den fråga som bidrar mest positivt till makroindex.

Hushållen är oförändrat positiva till om det är rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror nu. Männén i undersökningen är som vanligt något mer optimistiska till kapitalvaruinköp än kvinnorna.¹

Andelen hushåll som anser det fördelaktigt att spara nu ökade något i september, efter den jämförelsevis kraftiga minskningen i augusti, och ligger kvar på en historiskt låg nivå.

Förväntningar och planer: Hushållens förväntningar på sin egen ekonomi på tolv månaders sikt är oförändrat något mindre optimistiska än normalt.

Förväntningarna på den svenska ekonomin blev något mindre pessimistiska i september, men ligger fortsatt under det historiska genomsnittet.

Andelen hushåll som bedömer det som troligt att de kommer att köpa eller byta bil inom tolv månader minskade för femte månaden i rad. Nettotalet för frågan sjönk jämförelsevis mycket i september och ligger nu på den lägsta nivån sedan 2009.

Pris- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt uppgår till 2,5 procent i september, en ökning med 0,4 procentenheter från föregående månad.

Samtidigt har förväntningarna på den rörliga bostadsräntan justerats ned på samtliga tidshorisonter. Den rörliga bostadsräntan förväntas uppgå till 2,25 procent på ett års sikt, 2,73 procent på två års sikt och 3,47 procent på fem års sikt.

Hushållen förväntar sig en ökning av bostadspriserna med 4,6 procent de kommande tolv månaderna, vilket är en nedjustering med 0,6 procentenheter sedan i augusti.

Svaren samlades in mellan 1 och 15 september.

¹ Mer detaljerad statistik över hushållen i form av kön, ålder och region finns att hämta i statistikdatabasen: <http://statistik.konj.se/>

Tabell 7 Hushållsindikatorer

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Konfidensindikator	100,0	102,6	102,2	101,0	101,8
Makroindex	100,0	99,5	100,5	99,9	101,0
Mikroindex	100,0	104,4	101,9	101,0	101,1

Tabell 8 Hushållsfrågor

Säsongrensade värden, index medelvärde = 100

	Medel	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Egen ekonomi nu	9	12	12	12	11
Egen ekonomi om 12 månader	19	18	17	15	16
Ekonomi i Sverige nu	-8	4	5	2	6
Ekonomi i Sverige om 12 månader	6	-9	-5	-6	-4
Arbetslösheten 12 månader framåt	7	3	2	2	1
Rätt tidpunkt att köpa kapitalvaror nu	11	20	18	19	19
Hushållets inköp av kapitalvaror 12 månader framåt	-5	-4	-6	-6	-6
Fördelaktigt eller ofördelaktigt att spara nu	19	17	8	-4	-1
Hushållets sparande 12 månader framåt	46	59	59	56	57
Hushållets ekonomiska situation (sparar - skuldsätter sig)	55	65	63	66	63
Köp av bil inom 12 månader	-56	-53	-56	-58	-63
Köp av bostad inom 12 månader	-78	-76	-80	-78	-77
Renovering av bostaden inom 12 månader	-23	-20	-26	-29	-28
Egen arbetslöshetsrisk nu	-8	-17	-15	-15	-16

Tabell 9 Priser och räntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	jun 2017	jul 2017	aug 2017	sep 2017
Uppfattad inflation nu	2,8	2,9	1,9	2,3
Förväntad inflation om 12 mån	2,6	2,7	2,1	2,5
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,20	2,21	2,27	2,25
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,65	2,74	2,82	2,73
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,42	3,49	3,70	3,47
Förväntningar på årlig procentuell förändring av bostads- priserna i allmänhet	4,9	5,3	5,2	4,6
Förväntningar på årlig procentuell förändring av priset på den egna bostaden	4,7	4,7	4,1	4,3

Anmärkning. För en beskrivning av hur KI fastställer vilka observationer som ska utelämnas, se sidan 14 i Metodbok för Konjunkturbarometern på www.konj.se